

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 328/2025-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených Advokátska kancelária JUDr. Jozef Holič s. r. o., Poľovnícka 4, Bernolákovo, proti uzneseniam Mestského súdu Bratislava IV č. k. B5-15C/200/1998-286 z 12. marca 2024 a č. k. B5-15C/200/1998-329 z 23. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. januára 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v prítomnosti sťažovateľov a základného práva vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru uzneseniami všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Podaním doručeným ústavnému súdu 14. februára 2025 sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť uznesenia z 12. marca 2024 v spojení s uznesením z 23. októbra 2024.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých uznesení vyplýva, že v konaní vedenom na mestskom súde pod sp. zn. B5-15C/200/1998, v ktorom sa sťažovatelia domáhali od žalovaných zaplata

1 460,53 eur s príslušenstvom, mestský súd napadnutým uznesením z 12. marca 2024 vydaným vyšším súdnym úradníkom rozhodol o výške náhrady trov konania tak, že sťažovateľov zaviazal výrokom I povinnosťou zaplatiť spoločne a nerozdielne žalovanému 1 trovy konania v sume 408,52 eur a výrokom II povinnosťou zaplatiť spoločne a nerozdielne žalovanej 2 trovy konania v sume 408,52 eur. Proti predmetnému uzneseniu podali sťažovatelia sťažnosť, v ktorej ťažiskovo namietali, že súd pri rozhodovaní nezohľadnil jednotlivé dôvody osobitného zreteľa a nepostupoval v zmysle § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že by trovy konania žiadnej zo sporových strán nepriznal. O podanej sťažnosti rozhodol mestský súd napadnutým uznesením z 23. októbra 2024 tak, že sťažnosť sťažovateľov ako nedôvodnú zamietol. Po preskúmaní uznesenia vyššieho súdneho úradníka mestský súd v napadnutom uznesení vydanom sudcom uviedol, že predmetné uznesenie obsahuje všetky formálne zákonné náležitosti, je riadne odôvodnené, pričom všetky úkony právnej služby, za ktoré bola žalovaným priznaná odmena, boli v súlade s § 251 CSP. Mestský súd skonštatoval, že o nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie uznesením č. k. 15C/200/1998-237 z 3. septembra 2018, ktorým žalovaným 1 a 2 priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 % (III. výrok). Odvolací súd uznesením č. k. 4Co/290/1998-270 z 22. februára 2019 právoplatným 16. apríla 2019 uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa trov konania potvrdil (I. výrok) a žalovaným 1 a 2 priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (II. výrok). Mestský súd dal do pozornosti skutočnosť, že rozhodovanie o náhrade trov konania má dve samostatné fázy, pričom prvou je rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania podľa § 262 ods. 1, resp. v odvolacom konaní podľa § 396 ods. 1 CSP a druhou fázou je rozhodovanie súdneho úradníka súdu prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP, ktorý následne rozhodne o výške náhrady trov konania v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením. Mestský súd zdôraznil, že sťažnosťou podanou proti napadnutému uzneseniu z 12. marca 2024 nie je možné domáhať sa zmeny právoplatného rozhodnutia vo veci samej, ktorým bolo rozhodnuté o nároku na náhradu trov konania a v ktorom sa odvolací súd vysporiadal s namietanými dôvodmi osobitného zreteľa, na ktoré poukazovali sťažovatelia. Uzavrel, že vyšší súdny úradník bol pri rozhodovaní v zmysle § 262 ods. 2 CSP viazaný výrokmi súdov, ktorými boli žalovaným ako úspešnej strane sporu už právoplatne priznané nároky na náhradu trov prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %, a napadnutým uznesením z 12. marca 2024 rozhodoval už len o výške priznaného nároku na náhradu trov konania.

II.

Argumentácia sťažovateľov

3. Proti napadnutým uzneseniam o výške náhrady trov konania na súde prvej inštancie a odvolacieho konania podali sťažovatelia túto ústavnú sťažnosť, v ktorej opísali skutkový a právny priebeh konania vo veci samej, no vo vzťahu k právnej argumentácii a dôvodom jej podania ju koncipovali značne zmätočne a nezrozumiteľne. Z obsahu ústavnej sťažnosti možno vyvodiť len subjektívnu nespokojnosť sťažovateľov s napadnutými rozhodnutiami mestského súdu a všeobecné konštatovanie o tom, že mestský súd sa pri svojom rozhodovaní neriadil ústavou a medzinárodnými zmluvami, ktoré sú nadradené zákonom.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K napadnutému uzneseniu z 12. marca 2024:

4. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pritom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

5. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto právomoc ústavného súdu nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

6. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia využili svoje právo podať proti napadnutému uzneseniu mestského súdu z 12. marca 2024 vydanému vyšším súdnym úradníkom sťažnosť podľa § 239 ods. 1 CSP, o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť mestský súd prostredníctvom sudcu. Je tak naplnená ústavná podmienka na uplatnenie princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorá ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru napadnutým uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom.

7. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K napadnutému uzneseniu z 23. októbra 2024:

8. Ústavný súd uvádza, že uplatnenie jeho právomocí je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania [čl. 127 ods. 1 ústavy, § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona o ústavnom súde, ako aj ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 124 a § 132 zákona o ústavnom súde]. V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu.

9. Ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, ktorých vyslovenia porušenia sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy. Dôvody ústavnej sťažnosti majú byť formulované tak, aby zodpovedali obsahu

a významu označených základných práv alebo slobôd. Odôvodnenie ústavnej sťažnosti je podstatnou (osobitnou) náležitosťou ústavnej sťažnosti a od jeho kvality sa v podstate odvíja možnosť prieskumu ústavného súdu. Jej nedostatok spravidla vedie ústavný súd k záveru o odmietnutí ústavnej sťažnosti.

10. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu je potrebné uviesť, že ústavná sťažnosť sťažovateľov sa vyznačuje absenciou zmysluplného a ústavnoprávne relevantného odôvodnenia opretého o právne relevantné a logické súvislosti, ktoré by poskytli nevyhnutný základ kvalifikovaného návrhu spôsobilého iniciovať konanie o ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom. Samotný subjektívny názor sťažovateľov o porušení ich práv alebo nimi predostretý nesúhlas s rozhodnutím príslušného orgánu nie je dostatočným dôvodom na vyvodenie záveru o ústavnej neudržateľnosti napadnutého rozhodnutia, resp. o porušení základných práv a slobôd. Sťažovatelia bez relevantnej súvislosti namietajú porušenie označených práv garantovaných ústavou či dohovorom napadnutým uznesením mestského súdu, no z ich argumentácie vôbec nevyplýva dôvod, pre ktorý by malo byť predmetné rozhodnutie v rozpore s ich základnými právami. Za takýto dôvod nemožno považovať všeobecné frázy o tom, že mestský súd sa pri svojom rozhodovaní neriadil ústavou a medzinárodnými zmluvami, ktoré sú nadradené zákonom, resp. že sa vzdal právomoci skúmať porušenie práv strán sporu. Takto koncipovaný obsah ústavnej sťažnosti napriek kvalifikovanému právnenému zastúpeniu nespĺňa zákonom požadovanú náležitosť, a to odôvodnenie návrhu (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde) v podobe konkrétnych skutkových a právnych dôvodov, pre ktoré malo podľa sťažovateľa k porušeniu jeho práv dôjsť [§ 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde].

11. Absencia zmysluplného, ústavnoprávne relevantného odôvodnenia ako východiskového rámca ústavnej sťažnosti tak zabraňuje ústavnému súdu posúdiť opodstatnenosť ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu mestského súdu a možnosť jej prijatia v tejto časti na ďalšie konanie a spôsobuje nedostatok zákonom ustanovenej náležitosti podľa § 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde. Za uvedenej situácie nie je možné uvažovať o výzve sťažovateľom podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde na odstránenie uvedeného nedostatku. Ide totiž o neodstrániteľný nedostatok ústavnej sťažnosti, čo aj so zreteľom na právne zastúpenie sťažovateľov advokátom viedlo ústavný súd k jej odmietnutiu v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom (IV. ÚS 91/2018, IV. ÚS 343/2020, IV. ÚS 572/2020, III. ÚS 611/2021, II. ÚS 244/2022, II. ÚS 379/2022).

12. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

III.3. K návrhu na odklad vykonateľnosti:

13. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľov z dôvodov už bližšie ozrejmenej v tomto uznesení ústavný súd ani nemohol vyhovieť ich návrhu na odklad vykonateľnosti, keďže zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu vyplýva (pozri § 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.), že pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu implicitne prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie. Z uvedeného dôvodu ústavný súd návrhu na odklad vykonateľnosti nevyhovel.

14. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. mája 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu